

West-Vlaanderen, Oostkamp: B.N.V.R.-natuurreservaat "De Leiemeersen" (UTM-coördinaten: ES 16), verruigd hooiland, 16 ♀ in bodemvallen (16.VII-14.VIII.1982) en 6 ♀ 2 ♂ gezeefd uit strooisel van *Phragmites australis* en *Phalaris arundinacea* (6, 18, 23.III.1984).

Het verspreidingsareaal van *Centromerus incultus* strekt zich uit van Scandinavië tot het noordelijk deel van West- en Centraal-Europa. Deze soort leeft in allerlei natte terreinen, behalve in brakke of sterk beschaduwde situaties (DECLER & BOSMANS, in prep.).

3. *Clubiona juvenis* SIMON Belg. n. sp.

West-Vlaanderen, Damme: B.N.V.R.-natuurreservaat "De Stadswallen van Damme" (UTM-coördinaten: ES 17), met *Phragmites* verlande oude walgracht, 1 ♀, 3 ♂, 1 juv. ♂ in bodemvallen (16.VII-09.IX.1982).

Het betreft een soort met Centraal- en Westeuropese verspreiding; nog niet in de Scandinavische landen waargenomen. De biotoopvoorkeur is merkwaardig: enerzijds met *Phragmites* begroeide oevers, doch anderzijds ook droog helmduin. In duingebieden is de soort tot nu toe alleen aangetroffen in West-Duitsland (Baltische kust) en de oostkust van Ierland (DECLER & BOSMANS, in prep.).

4. *Carorita paludosa* DUFFEY

West-Vlaanderen, Oostkamp: B.N.V.R.-natuurreservaat "De Leiemeersen" (UTM-coördinaten: ES 16), 4 ♀, 4 ♂ gezeefd uit *Phragmites*-strooisel (6, 23.III.1984).

Dit is de derde Belgische vindplaats. In 1977 vond HUBLÉ (1980) 2 wijfjes in de rietkragen van "De Blankaart" te Woumen. Met behulp van bodemvallen werden hier ondertussen grote aantallen waargenomen (27.IV-15.IX.1984: 18 ♀, 63 ♂). In 1982, tenslotte, werden 2 ♀ en 1 ♂ gevangen in *Glyceria*-vegetaties in "Denderbellebroek" te Lebbeke (BOSMANS, 1986).

Carorita paludosa is alleen bekend van België, Engeland en Ierland; in totaal zeven lokaliteiten. In het buitenland is de soort ook waargenomen in oligotrofe en mesotrofe situaties.

Dankwoord

De auteur dankt het Instituut ter aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw. De Heer R. BOSMANS dankt hij voor controle van de specimens.

Referenties

BOSMANS, R., 1986. - Enkele nieuwe of zeldzame spinnen voor de Belgische fauna. *Bull. Anns Soc. r. belge Ent.* 122: 44-45.

DECLER, K. & R. BOSMANS in prep. - Distribution and ecological aspects of four rare Wetland-spiders, recently reported from Belgium.

HUBLÉ, J., 1980. - Captures remarquables d'araignées Linyphiidae dans la réserve naturelle "De Blankaart" (Flandre Occidentale). *Bull. Anns Soc. r. belge Ent.* 116: 99-101.

4. In naam van Dhr. K. DESENDER, Marc POLLET, Léon BAERT en Jean KEKENBOSCH doet Dhr. P. GROOTAERT de volgende mededeling.

Carabidae (Coleoptera) collected with pitfall traps in different habitats at Ferrières and Xhoris (Belgium)

door K. DESENDER, M. POLLET, L. BAERT & J. KEKENBOSCH

From 11.I.1983 until 23.III.1984 continuous pitfall trapping (5 traps per station; $\Phi = 9$ cm, with a saturated aqueous picric acid solution) was performed in a pasture with locally some small bushes of *Crataegus* sp. (station I), a beech wood (station II), and a fenland habitat (station III) at Ferrières, Château de Grimonster (U.T.M. grid: FR 88); simultaneously a chalk grassland (station IV) at Xhoris (U.T.M. grid: FR 89) was also sampled. This short communication gives an account of the Carabid beetle species encountered during this year-cycle of sampling.

On the whole 2745 carabid beetles belonging to 60 different species were obtained. Table 1 presents the species list together with the number of species caught in each sampling station. Obviously the species richness is much lower in the beech wood; nevertheless the highest number of individuals is caught in this station; the chalk grassland both shows a rather low species richness and a low number of individuals caught.

The following species are of special faunistic interest (cf. DESENDER, 1986 a, b, c, in press):

- *Carabus auronitens*, known as a typical woodland species, but also caught in lower numbers here in the studied pasture; this pasture was however situated close to woodland;
- *Leistus piceus*, a rare woodland species, only known from 22 U.T.M. 10 km squares in the southeastern part of our country;
- *Agonum nigrum* and *Agonum viridicupreum* are both rare species typically occurring in humid grasslands and fenland; they were caught in the fenland site and have both been found in 35 UTM 10 km squares in our country;

Laboratorium voor Oecologie der Dieren, Zoögeografie en Natuurbehoud, K. L. Ledeganckstraat 35, B-9000 Gent.

Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Vautierstraat 29, B-1040 Brussel.

species	stat. I	stat. II	stat. III	stat. IV
Abax ovalis		x		
Abax parallelepipedus	x	x	x	x
Abax parallelus	x	x		
Agonum assimile			x	
Agonum dorsale	x		x	x
Agonum fuliginosum	x		x	
Agonum moestum			x	
Agonum muelleri	x		x	x
Agonum nigrum			x	
Agonum obscurum			x	
Agonum viduum	x		x	
Agonum viridicupreum			x	
Amara aenea				x
Amara communis	x			x
Amara familiaris	x			
Amara lunicollis	x			x
Amara nitida				x
Amara ovata	x			
Badister sodalis				x
Bembidion lampros	x		x	x
Bembidion lunulatum			x	
Bembidion properans	x			
Bembidion unicolor			x	
Calathus fuscipes				x
Carabus auronitens	x	x	x	
Carabus monilis	x		x	x
Carabus nemoralis	x			
Carabus problematicus	x	x	x	
Chlaenius nigricornis	x		x	
Clivina fossor			x	
Cychrus caraboides			x	
Dyschirius globosus				x
Harpalus latus	x			
Harpalus puncticollis				x
Leistus piceus		x	x	
Leistus rufescens			x	
Loricera pilicornis	x		x	
Nebria brevicollis	x	x		x
Notiophilus biguttatus		x		
Notiophilus palustris				x
Notiophilus substriatus	x			
Melops piceus	x	x	x	
Odontohelops helopioides		x	x	
Panagaeus bipustulatus				x
Pterostichus cristatus	x	x	x	
Pterostichus cupreus	x			x
Pterostichus diligens	x		x	
Pterostichus madidus	x	x	x	x
Pterostichus melanarius				x
Pterostichus minor			x	
Pterostichus nigrita	x		x	x
Pterostichus oblongopunctatus	x	x	x	
Pterostichus ovoideus				x
Pterostichus strenuus	x		x	
Pterostichus vernalis	x	x	x	x
Pterostichus versicolor	x		x	
Stomis pumicatus			x	
Synuchus nivalis	x			
Trechus obtusus	x	x	x	
Trichotichnus nitens	x	x	x	
number of species	34	17	36	22

Table 1. Carabid beetles caught in different stations at Ferrières and Xhoris during a year-cycle of pitfall trapping with 5 traps in each station (nomenclature cf. DESENDER, 1986 a, b, c, in press).

- *Amara nitida*, *Harpalus puncticollis* and *Pterostichus ovoideus*: all these species were caught on the chalk grassland: they are indeed known as thermophilic species with a more or less southern distribution pattern in Europe; previously these species were discovered in our country in only 5, respectively 47 and 35 UTM 10 km squares; for the species *Amara nitida* this is only the second capture from 1950 onwards in our country; due to the pronounced preference of these species for chalk grasslands, they have mostly only been found in the southeastern part of our country.

References

DESENDER, K., 1986 a, b, c, in press. - Distribution and ecology of carabid beetles in Belgium (Coleoptera, Carabidae). Part 1, 2, 3 & 4. Studiedocumenten Nrs 26, 27, 30; Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen.

5. Dhr H. DEVRIESE doet de volgende mededeling.

Secundaire macropterie bij Belgische Orthoptera

door H. DEVRIESE

Bij een groot aantal Orthoptera met verkorte vleugels komt sporadisch een langvleugelige vorm voor, die herhaaldelijk voor determinatieproblemen heeft gezorgd. Deze secundair macroptere vormen werden reeds vastgesteld bij minstens veertien Europese soorten uit de families Tettigoniidae en Acrididae (HARZ, 1957: 56). Steeds betreft het soorten waarvan de elytra verkort zijn tot ongeveer halverwege het achterlijf en niet extreem schubvormig gereduceerd.

Voor verscheidene onderzoekers zijn deze macroptere vormen van groot belang voor de systematiek: zij worden beschouwd als "atavismen", d.w.z. een terugkeer naar oorspronkelijk langvleugelige vormen (ZEUNER, 1929: 221; RAMME, 1951: 29; HARZ, 1957: 56). Helaas zijn tot nog toe geen verwante fossiele vormen bekend om deze stelling afdoende te staven.

Als oorzaak voor de macroptere vleugelgroei worden doorgaans ecologische omstandigheden vermeld. Het was EBNER (1950: 272) opgevallen dat de langvleugelige exemplaren vooral op extreem vochtige plaatsen voorkwamen, een vaststelling die bevestigd werd door RAMME (1951: 30-31). Ook SCHMIDT & SCHLAGBAUER (1965: 665-666) nemen aan dat microklimaat en bodem factoren zijn, die de macropterie bevorderen, aangezien zij op één enkele plaats secundair macroptere dieren aantreffen van drie verschillende soorten. Bij deze waarneming was de bodem evenwel relatief droog.

Ook in België werden reeds herhaaldelijk secundair macroptere vormen van verschillende soorten waargenomen. De hiernavolgende lijst omvat alle mij bekende gevallen.